Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 19/18
Λουξεμβούργο, 22 Φεβρουαρίου 2018

Υπηρεσία Τύπου και Πληροφόρησης

Απόφαση στην υπόθεση C-336/16
Επιτροπή κατά Πολωνίας

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η Πολωνία παρέβη το δίκαιο της Ένωσης που διέπει την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα

Στο κράτος μέλος αυτό σημειώθηκαν πράγματι διαρκείς υπερβάσεις των οριακών τιμών για τις συγκεντρώσεις των σωματιδίων ΑΣ10

Με οδηγία της Ένωσης [1], που τέθηκε σε ισχύ στις 11 Ιουνίου 2008, κωδικοποιήθηκαν προηγούμενες νομοθετικές πράξεις στον τομέα της αξιολόγησης και της διαχείρισης του ατμοσφαιρικού αέρα. Η οδηγία αυτή ορίζει, μεταξύ άλλων, τις οριακές τιμές και τα όρια συναγερμού για την προστασία της υγείας του ανθρώπου.

Το σωματίδιο ΑΣ10 αποτελείται από μείγμα οργανικών και ανόργανων ουσιών που βρίσκονται στην ατμόσφαιρα. Ενδέχεται να περιέχει τοξικές ουσίες όπως πολυκυκλικούς αρωματικούς υδρογονάνθρακες, βαρέα μέταλλα, διοξίνη και φουράνιο. Περιέχει στοιχεία με διάμετρο μικρότερη των 10 μικρόμετρων που μπορούν να εισχωρούν στο ανώτερο αναπνευστικό σύστημα και στους πνεύμονες.

Εκτιμώντας ότι η Πολωνία δεν τηρεί τις οριακές τιμές για τις συγκεντρώσεις ΑΣ10 σε πολλές ζώνες και οικισμούς και ότι δεν μετέφερε ορθώς στο εσωτερικό της δίκαιο τις διατάξεις της οδηγίας που αφορούν τα σχέδια για την ποιότητα του αέρα, η Επιτροπή άσκησε προσφυγή κατά παραβάσεως ενώπιων του Δικαστηρίου κατά του κράτους αυτού.

Στην απόφαση που εξέδωσε σήμερα, το Δικαστήριο υπογραμμίζει καταρχάς ότι η υπέρβαση των οριακών τιμών για τις συγκεντρώσεις ΑΣ10 στον ατμοσφαιρικό αέρα αρκεί αυτή καθαυτήν για τη διαπίστωση παράβασης. Εν προκειμένω, τα στοιχεία από τις ετήσιες εκθέσεις για την ποιότητα του αέρα που υπέβαλε η Δημοκρατία της Πολωνίας βάσει του άρθρου 27 της οδηγίας 2008/50 καταδεικνύουν ότι, από το 2007 έως και το 2015, στο εν λόγω κράτος μέλος σημειώνονταν τακτικά υπερβάσεις, αφενός, των ημερησίων οριακών τιμών για τις συγκεντρώσεις ΑΣ10 σε 35 ζώνες, και, αφετέρου, των ετησίων οριακών τιμών για τέτοιες συγκεντρώσεις σε 9 ζώνες. Ως εκ τούτου, η υπέρβαση που διαπιστώθηκε πρέπει να θεωρηθεί διαρκής.

Στη συνέχεια, όσον αφορά τη διάταξη της οδηγίας κατά την οποία, σε περίπτωση υπέρβασης των οριακών τιμών μετά την παρέλευση της προβλεπόμενης προθεσμίας για την τήρησή τους, τα σχέδια για την ποιότητα του αέρα πρέπει να προβλέπουν κατάλληλα μέτρα ώστε η περίοδος υπέρβασης να είναι όσο το δυνατόν συντομότερη, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι τα σχέδια αυτά μπορούν να εκπονούνται μόνον με γνώμονα την ισορροπία μεταξύ του σκοπού περί μείωσης του κινδύνου ρύπανσης και των διαφόρων εμπλεκομένων δημοσίων και ιδιωτικών συμφερόντων. Εν προκειμένω, η Πολωνία υπέχει, από τις 11 Ιουνίου 2010, την υποχρέωση να εκπονήσει σχέδια για την ποιότητα του αέρα, σε περίπτωση υπερβάσεων των οριακών τιμών για τις συγκεντρώσεις ΑΣ10 στον ατμοσφαιρικό αέρα. Στα σχέδια που ακολούθως εκπόνησε η Πολωνία, η λήξη των προθεσμιών για την παύση των υπερβάσεων αυτών ορίστηκε, αναλόγως των διαφορετικών ζωνών, μεταξύ του 2020 και του 2024. Η Πολωνία υποστηρίζει ότι οι προθεσμίες αυτές είναι πλήρως προσαρμοσμένες στο εύρος των διαρθρωτικών μεταβολών που απαιτούνται προκειμένου να παύσουν οι εν λόγω υπερβάσεις και υπογραμμίζει ιδίως τις δυσχέρειες που συνεπάγονται οι

[1] Οδηγία 2008/50/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2008, για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη (ΕΕ 2008, L 152, σ. 1).

κοινωνικο-οικονομικές και δημοσιονομικές προκλήσεις των μεγάλης κλίμακας τεχνικών επενδύσεων που πρέπει να πραγματοποιηθούν. Κατά το Δικαστήριο, παρότι τέτοια στοιχεία μπορούν να συνεκτιμηθούν, εντούτοις δεν αποδεικνύεται ότι οι δυσχέρειες αυτές, οι οποίες δεν έχουν εξαιρετικό χαρακτήρα, είναι τέτοιες ώστε να αποκλείονται συντομότερες προθεσμίες. Επομένως, το Δικαστήριο φρονεί ότι το επιχείρημα της Πολωνίας δεν είναι ικανό, αυτό καθαυτό, να δικαιολογήσει τόσο μεγάλες προθεσμίες για την παύση των υπερβάσεων.

Επιπλέον, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η Πολωνία παρέβη το δίκαιο της Ένωσης, καθότι σημειώθηκαν υπερβάσεις, σε τέσσερις ζώνες [2], των ημερησίων οριακών τιμών για τις συγκεντρώσεις ΑΣ10 στον ατμοσφαιρικό αέρα (προσαυξημένων κατά το περιθώριο ανοχής [3]).

Τέλος, το Δικαστήριο κρίνει ότι σε κανένα από τα σχέδια για την ποιότητα του αέρα που εκπόνησε η Πολωνία, τόσο σε εθνική όσο και σε περιφερειακή κλίμακα, δεν μνημονεύεται ρητώς η επιταγή να καθιστούν τα σχέδια αυτά δυνατή την ελαχιστοποίηση της περιόδου υπερβάσεων των οριακών τιμών, όπως άλλωστε απαιτείται. Υπ' αυτές τις συνθήκες και δεδομένου ότι οι τρεις πρώτες αιτιάσεις έγιναν δεκτές, προκύπτει ότι η μεταφορά της οδηγίας στο πολωνικό δίκαιο δεν είναι ικανή να εξασφαλίσει πράγματι την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας αυτής.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το πλήρες κείμενο της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «Europe by Satellite» ☎ (+32) 2 2964106

[2] Πρόκειται για τις ζώνες Radom, Pruszków-Żyrardów και Kędzierzyn-Koźle (από την 1η Ιανουαρίου 2010 έως τις 10 Ιουνίου 2011) καθώς και για τη ζώνη Ostrów-Kępno (από την 1η Ιανουαρίου έως τις 10 Ιουνίου 2011).

[3] Κατά το άρθρο 22, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/50, όταν, σε συγκεκριμένη ζώνη ή οικισμό, είναι αδύνατον να επιτευχθεί συμμόρφωση προς τις οριακές τιμές για τα σωματίδια ΑΣ10, όπως προσδιορίζονται στο παράρτημα XI, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών διασποράς που προσιδιάζουν στη συγκεκριμένη τοποθεσία, αντίξοων κλιματικών συνθηκών ή διαμεθοριακών συμβολών, ένα κράτος μέλος απαλλάσσεται από την υποχρέωση να τηρεί τις εν λόγω οριακές τιμές έως τις 11 Ιουνίου 2011, υπό την προϋπόθεση ότι το κράτος μέλος αυτό αποδεικνύει ότι έλαβε κάθε κατάλληλο μέτρο σε εθνικό, τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να τηρηθούν οι προθεσμίες. Όταν εφαρμόζει την απαλλαγή αυτή, το οικείο κράτος μέλος μεριμνά ώστε να μη σημειώνεται υπέρβαση της οριακής τιμής για κάθε ρύπο μεγαλύτερη από το ανώτατο περιθώριο ανοχής που ορίζεται για καθέναν από τους συγκεκριμένους ρύπους στο παράρτημα XI. Για τα ΑΣ10 το περιθώριο ανοχής ορίζεται στο 50 % των οριακών τιμών.